

SAOPŠTENJE ZA ŠTAMPU

Objavljeno u petak 4. aprila 2003. godine

Dom za ljudska prava uručuje 6 odluka o prihvatljivosti i meritumu

U **petak, 4. aprila 2003. godine u 9:00 sati** u sali Kantonalnog suda, ul. Šenoina br. 1, Sarajevo, Dom za ljudska prava prava uručio je sljedećih 5 odluka o prihvatljivosti i meritumu i 1 djelimičnu odluku o prihvatljivosti i meritumu:

CH/02/8202, CH/02/9980 i CH/02/11011 M.P., Dušan BRDAR i Zorka ŠTRBAC protiv Federacije Bosne i Hercegovine

Činjenična osnova

Predmeti se odnose na tri podnosioca prijave koji se žale na činjenicu da ih član 3a. Zakona o prestanku primjene Zakona o napuštenim stanovima sprečava da vrata u posjed svoje predratne stanove. Podnosioci prijave su predratni nosioci stanarskog prava na tri stana u Federaciji BiH (dva stana su u Bijaču a jedan je u Visokom). Bivša Jugoslovenska narodna armija je davalac stanova na korištenje (dakle radi se o JNA stanovima). Zahtjevi podnosilaca prijave M.P.-a i Brdara su odbijeni zato što na dan 30. aprila 1991. godine nisu bili državljani Bosne i Hercegovine. Zahtjev podnosioca prijave u predmetu Štrbac je odbijen zato što je njen suprug ostao u aktivnoj vojnoj službi stranih oružanih snaga nakon 14. decembra 1995. godine.

Predmeti se razlikuju od prethodnih predmeta u kojima je Dom odlučivao o materiji vezanoj za JNA stanove. Naime, u prethodnim predmetima, a posebno u predmetu *Miholić i drugi* (predmet br. CH/97/60 *et al.*, *Miholić i drugi*, odluka o prihvatljivosti i meritumu od 9. novembra 2001.), Dom se bavio situacijom gdje su podnosioci prijave otkupili svoje JNA stanove u skladu sa Zakonom o stambenom obezbjeđivanju u Jugoslovenskoj narodnoj armiji. U ovim predmetima, podnosioci prijave nisu otkupili predmetne stanove.

Navodna kršenja ljudskih prava

Predmeti pokreću pitanje prema članu 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima (pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku), članu 8 Konvencije (pravo na poštivanje doma), članu 13 Konvencije (pravo na djelotvoran pravni lijek), članu 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju (pravo na neometano uživanje svoje imovine) i članu II(2)(b) Sporazuma o ljudskim pravima (pravo da se ne bude diskriminisan).

Zaključci Doma

Dom je ustanovio da su predratni stanovi podnosilaca prijave njihovi "domovi" u smislu člana 8 Konvencije, te da stanarska prava podnosilaca prijave na njihovim predratnim stanovima predstavljaju "imovinu" u smislu člana 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju. Dom je dalje našao da se Federacija, time što je odbila da vrati podnosiocima prijave u njihove predratne stanove, uplela u njihovo pravo na potšpivanje doma zagantovano članom 8 Konvencije i njihovo pravo naneometano uživanje imovine zagantovano članom 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju. Dom je zatim ispitaio da li je to uplitanje bilo opravdano i proporcionalno.

Federacija je odbila da vrati u posjed podnosiocima prijave M.P. i Brdara zato što su bili u aktivnoj službi u tadašnjoj JNA na dan 30. aprila 1991. godine i zato što nisu bili državljani Bosne i Hercegovine istoga datuma (skladu sa stavom 1. člana 3a. Zakona o prestanku primjene). Po mišljenju Doma, ovi razlozi ne mogu biti dovoljno opravdanje za lišavanje podnosilaca prijave njihovih predratnih stanova. Stoga je Dom ustanovio da je Federacija povrijedila njihovo pravo na poštivanje doma zagantovano

članom 8 Konvencije kao i pravo na mirno uživanje imovine zagarantovano članom 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju. Štaviše, Dom je ustanovio da je Federacija diskriminirala podnosioca prijave M.P. i Brdara zbog njihovog statusa kao pripadnika bivše JNA koji se nisu pridružili odnosno, u pogledu podnosioca prijave Brdara, koji je prije prestanka oružanog sukoba od 1992-1995. godine napustio Armiju RBiH (većinski bošnjačke oružane snage) ili HVO (većinski hrvatske oružane snage).

Federacija je odbila da vrati u posjed podnosioca prijave gđu Štrbac zato što je njen suprug ostao u oružanim snagama Srbije i Crne Gore nakon 14. decembra 1995. godine (u skladu sa stavom 2. člana 3a. Zakona o prestanku primjene). Po mišljenju Doma, ova odluka je opravdana. Stoga Dom nije našao da je Federacija povrijedila njeno pravo na poštovanje doma zagarantovano članom 8 Konvencije kao i pravo na mirno uživanje imovine zagarantovano članom 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju, niti je Dom ustanovio da je Federacija diskriminirala podnosioca prijave gđu Štrbac.

Pravni lijekovi

Federaciji je naređeno da osigura da podnosioci prijave M.P. i Brdar budu vraćeni u posjed svojih predratnih stanova bez daljeg odlaganja, a najkasnije do 4. juna 2003. godine. Federaciji je nadalje naređeno da isplati podnosiocu prijave Brdaru iznos od 5.000 KM na ime naknade nematerijalne štete, najkasnije do 4. juna 2003. godine.

CH/02/8961 Mustafa AIT IDIR protiv Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine

Činjenična osnova

Podnosilac prijave u ovom predmetu jedan je od tzv. "Alžirske grupe". Predmet se, prema tome, zasniva na sličnoj činjeničnoj osnovi kao predmeti CH/02/8679 *et al.*, *Boudellaa i drugi*, u kojima je Dom donio odluku o prihvatljivosti i meritumu 11. oktobra 2002. godine.

Podnosilac prijave je nepoznatog datuma 1995. godine dobio državljanstvo Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine. U oktobru 2001. godine on i grupa suosumnjivih, tzv. "Alžirska grupa", uhapšeni su i pritvoreni zbog sumnje da su planirali teroristički napad na ambasade Sjedinjenih Američkih Država i Ujedinjenog Kraljevstva u Sarajevu. U novembru 2001. godine Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova donijelo je rješenje o oduzimanju državljanstva Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine. Podnosilac prijave pokrenuo je upravni spor protiv rješenja o oduzimanju državljanstva. Dana 17. januara 2002. godine naređeno je puštanje podnosioca prijave i suoptuženih iz pritvora. Međutim, umjesto da budu pušteni, odmah su stavljeni pod nadzor policije Federacije, a narednog dana predati su vojnim snagama Sjedinjenih Američkih Država koje su raspoređene u Bosni i Hercegovini kao dio Stabilizacijskih snaga pod vodstvom NATO (SFOR). Nakon toga, prebačeni su u vojni zatvor Sjedinjenih Država u zalivu Guantanamo na Kubi. Dana 19. decembra 2002. godine Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine poništio je rješenje o oduzimanju državljanstva.

Navodna kršenja ljudskih prava

Protjerivanje podnosioca prijave pokreće pitanja prema članu 1 Protokola br. 7 uz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima, kojim se predviđaju proceduralne zaštite u odnosu na protjerivanje stranaca. U slučaju da se treba smatrati da je podnosilac prijave ipak bio državljanin Bosne i Hercegovine predmet postavlja pitanja prema članu 3 Protokola br. 4 uz Konvenciju, kojim se zabranjuje protjerivanje državljanina.

Predmet takođe pokreće pitanja prema članu 5 Konvencije, pravu na slobodu i ličnu sigurnost, pošto podnosilac prijave tvrdi da je u izvjesnim periodima bio nezakonito pritvoren.

Odvođenje podnosioca prijave iz Bosne i Hercegovine i njegovo odvajanje od porodice moglo bi pokretati pitanje povrede člana 8 Konvencije, prava na privatni i porodični život.

Predaja podnosioca prijave snagama SAD i njegovo pritvaranje u zalivu Guantanamo na Kubi, moglo bi pokretati pitanje povrede člana 3, zabrane mučenja, nehumanog in ponižavajućeg postupanja, pitanje povrede člana 1 Protokola br. 6 uz Konvenciju kojim se ukida smrtna kazna, kao i povrede

člana 6 Konvencije, jer podnosilac prijave tvrdi da njegovo suđenje pred organima vlasti Sjedinjenih Država vjerovatno neće biti pravično.

CH/02/9499 Belkasem BENSAYAH protiv Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine

Činjenična osnova

Predmet je zasnovan na sličnoj činjeničnoj osnovi kao predmeti CH/02/8679 *et al.*, *Boudellaa i drugi*, u kojima je Dom donio odluku o prihvatljivosti i meritumu 11. oktobra 2002. godine kao i gornji predmet Mustafa *Ait Idir*, CH/02/8961.

Međutim, pored činjenica koje su ukratko navedene u predmetu Mustafa *Ait Idir*, CH/02/8961 gore, takođe je izvršen i pretres kuće podnosioca prijave dana 8. oktobra 2001. godine, a podnosilac prijave je prije toga istoga dana već stavljen u pritvor u Zenici zbog sumnje da je počinio krivično djelo ovjeravanja neistinitog sadržaja. On je tek kasnije, dana 16. oktobra 2001. godine, prebačen u zatvor u Sarajevu gdje je držan pod sumnjom da je bio uključen u terorističke aktivnosti zajedno sa drugima iz tzv. "Alžirske grupe". Podnosilac prijave nije pokrenuo upravni spor protiv rješenja kojim mu se oduzima državljanstvo.

Navodna kršenja ljudskih prava

Predmet pokreće iste navodne povrede ljudskih prava kao i predmet CH/02/8961 *Mustafa Ait Idir*, gore.

Pored toga, pretres kuće podnosioca prijave dana 8. oktobra 2001. godine mogao bi pokrenuti pitanje kršenja prava podnosioca prijave na poštivanje njegovog doma prema članu 8 Konvencije, a podnosilac prijave se takođe žalio da nije propisno obaviješten o razlozima svog pritvaranja što predstavlja povredu člana 5, stav 2 Konvencije.

CH/01/7728 V.J. protiv Federacije Bosne i Hercegovine

Činjenična osnova

Predmet se odnosi na deložaciju podnosioca prijave iz stana u Sarajevu. Podnosilac prijave navodi da je bila sunosilac stanarskog prava još prije oružanog sukoba u Bosni i Hercegovini, da je priznata kao nosilac stanarskog prava ponovo 1996. godine i da je otkupila stan 1999. godine, te da se kasnije uknjižila kao vlasnik u zemljišne knjige. Međutim, u junu 1998. godine druga osoba koja tvrdi da je predratni nosilac stanarskog prava na istom stanu se obratila Komisiji za imovinske zahtjeve raseljenih lica i izbjeglica (u daljem tekstu: CRPC). CRPC je donijela odluku kojom priznaje zahtjev gosp. S.M. u junu 2000. godine. U decembru 2000. godine gosp. S.M. je tražio od nadležne stambene uprave da izvrši odluku CRPC i da ga vrati u posjed stana. U martu 2001. godine, podnosiocu prijave je naređeno da se iseli iz stana, što je – nakon iscrpljivanja domaćih žalbi i zahtjeva CRPC-u za ponovno razmatranje odluke – ona konačno i učinila u februaru 2002. godine.

Navodna kršenja ljudskih prava

Podnosilac prijave tvrdi da je Federacija Bosne i Hercegovine prekršila njeno pravo na poštivanje doma prema članu 8 Evropske konvencije o ljudskim pravima i pravo na mirno uživanje imovine prema članu 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju. Ona takođe navodi da joj je osporeno pravo na pravičnu raspravu u upravnom postupku i da je odluka CRPC-a “nezakonita”. Organizacija za Evropsku sigurnost i suradnju (u daljem tekstu: OSCE), koju je Dom pozvao da dostavi svoj podnesak *amicus curiae*, navela je da je tužena Strana odgovorna za propust CRPC-a da pruži podnosiocu prijave pravičnu raspravu u smislu člana 6 Konvencije ili, kao mogućnost, za propust da obezbijedi podnosiocu prijave pristup sudu kako bi ostvarila preispitivanje odluke CRPC-a. CRPC, koju je Dom takođe pozvao da dostavi svoj podnesak *amicus curiae*, ustvrdila je da Dom nije nadležan ni za preispitivanje odluka CRPC, a niti pravničnosti postupka CRPC.

CH/98/1251 Smail SOFTIĆ protiv Republike Srpske

Činjenična osnova

Predmet se odnosi na pokušaje podnosioca prijave da vrati u posjed imovinu pred upravnim i sudskim organima Republike Srpske. S ovim ciljem, podnosilac prijave je podnio zahtjev Ministarstvu za izbjeglice i raseljena lica, Odsjek Gradiška, u skladu sa Zakonom o korišćenju napuštene imovine, koji je na snagu stupio februara 1996. godine i u skladu sa Zakonom o prestanku primjene Zakona o korišćenju napuštene imovine, koji je stupio na snagu decembra 1998. godine. Podnosilac prijave je 1998. godine pokrenuo i postupak pred Osnovnim sudom u Gradiški. Dana 17. maja 2000. godine te ponovo 29. juna 2001. godine, tužena Strana je obavijestila Dom da je podnosilac prijave oktobra 1999. godine vraćen u posjed svoje nepokretnosti. Međutim, podnosilac prijave je osporio ovu informaciju, a tužena Strana je poslije objasnila da su joj iz Ministarstva dostavljene netačne informacije. Konačno, 18. novembra 2002. godine, podnosilac prijave je faktički vraćen u posjed svoje nepokretnosti.

Navodna kršenja ljudskih prava

Predmet pokreće pitanja prvenstveno prema članu 6 (pravo na pravičnu sudsku raspravu) i članu 8 (pravo na dom) Evropske konvencije o ljudskim pravima, te prema članu 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju (mirno uživanje imovine).

Djelimična odluka o prihvatljivosti i meritumu:

CH/99/2239 Jadranka CIPOT-STOJANOVIĆ protiv Federacije Bosne i Hercegovine

Činjenična osnova

Podnosilac prijave, državljanka Bosne i Hercegovine hrvatske nacionalnosti, radila je u “Fabrici duhana” u Sarajevu (FDS) od 1984. godine. U toku rata, podnosilac prijave nije mogla dolaziti na

posao jer se fabrika nalazi na drugoj strani linije fronta. Nakon okončanja oružanog sukoba pokušala se vratiti na posao. Tražila je putem suda da se vrati na svoje radno mjesto. Nakon nekoliko presuda postupak je prekinut, a njen predmet prosljeđen Kantonalnoj komisiji za implementaciju člana 143. Zakona o radu. Postupak pred tom komisijom je još u toku.

Dom je 9. juna 2000. godine uručio djelimičnu odluku u ovom predmetu nalazeći povredu člana 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima u pogledu nerazumne dužine postupka, još u to vrijeme, i o prekidu razmatranja ostatka prijave.

Navodna kršenja ljudskih prava

Podnosilac prijave navodi da je diskriminisana u uživanju prava na rad na osnovu svoje nacionalnosti. Podnosilac prijave se dalje žali da su povrijeđena njena prava prema članovima 6 i 13 Konvencije zbog dužine postupka i zbog toga što konačna odluka još nije donesena.

U ostatku predmeta pokreću se pitanja diskriminacije u uživanju prava na rad i srodnih prava zagarantovanih članovima 6 i 7 Međunarodnog ugovora o ekonomskim, socialnim i kulturnim pravima.

Dijelovi odluka Doma će biti pročitani javno. Uručenje odluka može se pratiti na domaćim jezicima i na engleskom jeziku. Kopije odluka na domaćim jezicima i na engleskom jeziku mogu se dobiti poslije uručenja.